

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci žalobce: **V. V.**, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, PSČ 100 10, za účasti **J. N.**, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2012, č.j. 1385/550/11-Pav,97569/ENV/11, t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2012, č. j. 1385/550/11-Pav,97569/ENV/11, se zrušuje a věc se v r a c í žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je p o v i n e n nahradit žalobci náklady řízení ve výši 3.000,-- Kč, a to do 8 dnů od právní moci rozsudku.
- III. Osoba zúčastněná na řízení n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 27. 1. 2012, č.j. 1385/550/11-Pav,97569/ENV/11, žalovaný zamítl žalobcovu odvolání proti rozhodnutí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 26. 10. 2011, č.j. 15570/ZP/2011, a toto potvrdil. Tímto prvoinstančním rozhodnutím nebylo vyhověno námitkám proti návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území, přírodní památky Rybník Spáleníště (evropsky významná lokalita soustavy NATURA 2000), vymezené na parcele č. 207/6 v kat. území Spáleníště, tj. námitkám proti navrženému způsobu a plošnému vymezení ochrany území, které podali vlastníci pozemku, mimo jiné i žalobce. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2012, č.j. 1385/550/11-Pav,97569/ENV/11, včas podanou žalobou, kterou odůvodnil v podstatě následujícím způsobem.

Namítal, že žalovaný převzal skutková zjištění a právní posouzení věci prvoinstančního správního orgánu, aniž by se snažil odstranit nesoulad jím tvrzených skutečností, na který bylo žalobcem i ostatními dotčenými vlastníky pozemků marně poukazováno v průběhu řízení i v odvolání. Nevypořádal se především s námitkami ohledně způsobu oznámení o zařazení předmětné lokality do systému NATURA 2000, k němuž došlo pouze zveřejněním na úřední desce města Dobrušky. Nebyl použit klasický způsob doručování, čímž došlo k tomu, že vlastníci dotčených nemovitostí se dozvěděli o oznamované skutečnosti až dopisem po téměř 6 letech. V důsledku toho byli připraveni o možnost bezprostředního a účinného vznášení námitek a odvolání, jakož o možnost zřízení smluvní ochrany.

Rozpor se skutečným stavem věci spatřuje žalobce v tom, že výskyt čolka velkého, který by měl být v dané lokalitě chráněn, nebyl řádně prokázán. Místní starousedlíci ani nikdo jiný si není vědom toho, že by se v daném prostoru tento živočich někdy vyskytoval. Dokonce i sama Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „AOPK ČR“), o jejíž stanovisko se správní orgány opírají, uvádí, že zde tento živočich ve stadiu dospělců nebyl při jejich návštěvách nikdy nalezen. Zároveň poznamenala, že byť jeho výskyt nabyl při opakovaných terénních šetřeních potvrzen, nelze jej zcela vyloučit. Žalobce dále označil některé údaje ve zprávě AOPK ČR (odbahnění rybníka, údaje o počtech nalezených larev čolka velkého) za zkreslené a nepravdivé. Pozastavoval se nad úvahou žalovaného, podle níž „...i když není stav rybníka považován v současném stavu za zcela vyhovující, lze jej cílenými managementovými zásahy optimalizovat i pro populaci čolka velkého.“ Takto ovšem může být upravena kterákoliv lokalita v České republice na ochranu některého živočišného druhu. Takovýmto způsobem by se ale chránili jen hypoteticky existující živočišné druhy, nikoliv existující, čímž by docházelo k omezování vlastnických práv bez právního důvodu.

Ačkoliv byl žalovaný v rámci odvolacího řízení žádán, aby zjistil skutečný stav věci, o němž by nebyly důvodné pochybnosti, neučinil tak, a tím porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění. Neprojevil jakoukoliv snahu získat nové nebo upřesňující důkazy. Z dosud předložených důkazů tak není žádný z nich natolik průkazný a jednoznačný, aby opravňoval orgány veřejné správy zúčastněné na řízení k závěru, že se na budoucím chráněném území vyskytuje čolek velký,

kterého je nutno chránit. Jeho absencí naopak odpadá důvod jeho ochrany zřízením přírodní památky v dané lokalitě. Bez výskytu potencionálně chráněného živočišného druhu jde o ochranu nezákonnou, kterou by byla bezdůvodně omezována vlastnická práva majitelů dotčených pozemků. V těchto souvislostech má žalobce za nepřijatelné, že žalovaný v žalovaném rozhodnutí připouští, že čolek velký, kvůli kterému je území zařazeno do soustavy NATURA 2000, nebyl v dané lokalitě nalezen, ale přesto účelově a bez právního důvodu navrhuje doplnit do předmětu ochrany jiné druhy živočichů, které se v ní nacházejí. Ty však nevyžadují navrhovanou územní ochranu.

Žalobce uzavřel s tím, že by vyhlášením Přírodní památky Rybník Spáleníště byli vlastníci nemovitostí výrazně omezeni v hospodaření na svém majetku, pozemky by ztratily hodnotu a staly by se neprodejnými. Vzhledem k tomu navrhoval, aby krajský soud zrušil jak žalované rozhodnutí, tak i rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu, jež mu předcházelo.

Žalovaný se vyjádřil k žalobě dopisem ze dne 11. 5. 2012. Uvedl v něm, že v dané lokalitě byl zjištěn výskyt čolka velkého v roce 2001 a jeho výskyt v současnosti nebyl pouze potvrzen. Poznamenal, že ačkoliv vyhláška č. 166/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s vytvářením soustavy NATURA 2000, stanovuje seznam naturových druhů vyžadujících územní ochranu, neznamená to, že pro jiné druhy nelze vyhlásit zvláště chráněné území. Čolek velký, čolek horský, čolek obecný i ropucha obecná jsou vyhláškou č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, stanovené zvláště chráněné druhy. Žalovaný vyjádřil přesvědčení, že lokalitu Rybník Spáleníště lze při dosažení vhodného způsobu hospodaření stále považovat za vhodnou pro čolka velkého a je vhodné ji chránit i z důvodu výskytu dalších zvláště chráněných druhů v lokalitě. Vzhledem k tomu navrhoval žalobu zamítnout.

Osoba zúčastněná na řízení se neztotožnila s vyjádřením žalovaného k žalobě, že by i za stávajícího stavu bylo možno využívat rybník Spáleníště k hospodaření. Odkazuje přitom na plán péče na období 2011 – 2026, který prakticky vylučuje přikrmování ryb a výlov. Tím podle něho dochází k omezování vlastnických práv vlastníků pozemků ve větší, než přiměřené míře. S žalobním petitem souhlasila.

K projednání žaloby nařídil krajský soud na den 24. září 2013 jednání. Účastníci řízení při něm setrvali na svých dosavadních stanoviscích a odkazovali na ně. Žalobce zdůraznil, že ochrana živočicha, jehož výskyt nebyl spolehlivě prokázán, je problematická a omezující jej v užívání rybníka, v němž hodlá nadále chovat ryby. Poukazoval za účelové, když v konfrontaci toho, že někdo v roce 2001 našel v rybníku 10 larev čolka velkého, respektive po opravě zápisu, desítky larev a tvrzení místních, že čolek velký v dané lokalitě nežije, přišla AOPK ČR s tvrzením, že v lokalitě žijí i jiné živočišné druhy, které je třeba chránit. Žalovaný poukazoval na to, že v daném území byl spolehlivě prokázán výskyt několika druhů zvláště chráněných živočichů, takže právní titul pro ochranu daného území je zcela na místě. Dodal, že je

obvyklé, že při vyhlašování zvláště chráněných území nejsou v ten moment dostatečně zohledněny všechny fenomény a některé druhy zvláště chráněných živočichů jsou doplňovány až postupně. Vyhlášení dané lokality za přírodní památku měl za správné.

Poté krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního, zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), přičemž dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.

Žalovaný odůvodnil napadené rozhodnutí v podstatě následujícím způsobem. Předně konstatoval, že přírodní památka Rybník Spáleníště je tvořena menším rybníkem na parcele č. 207/6 v k.ú. Spáleníště o výměře 32 138 m², která je vedena v katastru nemovitostí jako vodní plocha, způsob využití rybník. Jejím ochranným pásmem je podle § 37 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, území do vzdálenosti 50 m od hranice tohoto zvláště chráněného území. Do seznamu evropsky významných lokalit byla zařazena nařízením vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanovil národní seznam evropsky významných lokalit. Předmětem ochrany evropsky významné lokality Rybník Spáleníště je čolek velký (*Triturus cristatus*). Poté obecně popsal způsoby života čolka velkého s tím, že dlouhodobým cílem ochrany budoucí přírodní památky Rybník Spáleníště je podpora a stabilizace populace evropsky významného a silně ohroženého živočišného druhu – čolka velkého (*Triturus cristatus*) včetně aktivní ochrany jeho biotopu a že vhodnými zásahy a hospodařením ve vodní nádrži, lučních porostech a ostatním plošně vymezeném území je třeba zajistit stabilitu a podpořit jeho další šíření na lokalitě.

K návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území "přírodní památka Rybník Spáleníště", uvedl, že Krajský úřad Královéhradeckého kraje dopisem ze dne 30. 5. 2011, č.j. 6405/ZP/2011 – Ns-3, oznámil záměr vyhlásit přírodní památku Rybník Spáleníště v souladu s ustanovením § 40 odst. 2 zákona o ochraně přírody mimo jiné i vlastníkům dotčených pozemků. Informace o záměru byla rovněž zveřejněna na portálu veřejné správy a úředních deskách Krajského úřadu a Města Dobruška. Všechny oslovené subjekty měly zákonem stanovenou lhůtu 90 dnů od obdržení návrhu na vyhlášení přírodní památky Rybník Spáleníště pro podání námitek, podle § 40 odst. 4 zákona o ochraně přírody. Žalobce této možnosti spolu s dalšími účastníky využil.

Za účelem zjištění skutečného a úplného stavu věci, zejména s ohledem na písemný důkaz o výskytu čolka velkého v lokalitě budoucí přírodní památky, požádal Krajský úřad Královéhradeckého kraje dopisem ze dne 29. 8. 2011, č.j. 6405/ZP/2011 – Ns-5, AOPK ČR o poskytnutí úplných dat z její nálezové databáze dokládající výskyt čolka velkého v území evropsky významné lokality Rybník Spáleníště. Zmínil v něm, že podle jejich nálezové databáze byl předmět ochrany – čolek velký – zaznamenán v květnu roku 2001 R. R., a to pouze cca 10 larev u hráze rybníka. Dále byl stejným autorem v období 7 – 8/2001 zaznamenán výskyt čolka horského (*Triturus alpestris*) a čolka obecného (*Triturus vulgaris*). Bližší

informace, zejména o počtu nalezených jedinců, však zcela chybí. Krajský úřad v dopise rovněž uvedl, že při zpracování podkladů pro vyhotovení návrhu plánu péče zpracovatelé batrachologického průzkumu (D. Č. & Mgr. A. J. (2010): Batrachologický průzkum CZ0523287 Rybník Spáleníště - ZO ČSOP JARO) konstatovali, že během šesti kontrol v průběhu let 2008 – 2010 (dvě noční a čtyři denní) nebyl předmět ochrany, tj. čolek velký, nalezen. Byl však potvrzen výskyt populací čolka obecného (nižší desítky) a jednotlivý výskyt čolka horského. Z dalších druhů obojživelníků pak výskyt ropuchy obecné, skokana hnědého a skokana z komplexu vodních skokanů (*Pelophylax* sp.).

AOPK ČR ve sdělení k tomuto dopisu č.j. 06780/SDPK/2011/AOPK, ze dne 7. 9. 2011, dokládá výskyt čolka velkého, resp. jeho larev v počtu desítek kusů (v roce 2001) a konstatuje, že v době přípravy soustavy NATURA 2000 byla lokalita vhodným biotopem obývaným i dalšími druhy obojživelníků (čolkem obecným, čolkem horským, ropuchou obecnou, skokanem hnědým a skokanem zeleným). AOPK ČR dále sděluje, že lokalita byla po roce 2001 každoročně několikrát kontrolována. Byl potvrzen výskyt jmenovaných druhů obojživelníků, ale výskyt čolka velkého již nebyl, i přes vhodnost biotopu, potvrzen. Na přelomu roku 2008/2009 došlo na lokalitě k odbahnění. Po tomto zásahu se zde biotop radikálně změnil. Byl odstraněn litorál, byla nasazena vysoká obsádka ryb a rybník začal být využíván jako napajedlo pro hospodářská zvířata vypuštěná na přilehlou pastvinu. AOPK ČR konstatuje skutečnost, že i když je v současnosti evropsky významná lokalita Rybník Spáleníště nevyhovujícím biotopem z hlediska pokrytí všech životních potřeb předmětu ochrany čolka velkého, lze vzhledem k jeho dlouhověkosti předpokládat, že se na území lokality populace stále vyskytuje, ačkoliv v souvislosti se špatným stavem rybníka není lokalita čolkem využívaná v době rozmnožování. Navrácení lokality do původního stavu je nezbytným předpokladem pro zachování a posílení populace čolka velkého, ale i ostatních historicky se zde vyskytujících druhů obojživelníků. K možnosti vyřazení evropsky významné lokality Rybník Spáleníště ze soustavy NATURA 2000 AOPK ČR uvedla, že v době vyhlášení lokality byla přítomnost druhu potvrzena a lokalita představovala vhodný biotop i pro jeho rozmnožování, což dokazuje nález zde přítomných larev. Ačkoliv nebyl výskyt druhu na základě opakovaných terénních šetření potvrzen, nelze jej zcela vyloučit. Aby bylo možné uvažovat o vyškrtnutí evropsky významné lokality Rybník Spáleníště z evropského seznamu, musela by být nepřítomnost předmětu ochrany podpořena výsledky z rozsáhlejšího a dlouhodobějšího monitoringu lokality a muselo by být dostatečně doloženo, že jeho vymizení je dlouhodobé, samovolné a nevratné i přes veškerá opatření provedená za účelem zlepšení stavu populace. Krajský úřad považoval sdělení AOPK ČR č.j. 06780/SDPK/2011/AOPK ze dne 7.9.2011 za postačující podklad k dalšímu řízení ve věci vyhlášení zvláště chráněného území, přírodní památky Rybník Spáleníště, resp. k řízení o námitkách proti vyhlášení tohoto území za zvláště chráněné.

Dopisem ze dne 2. 9. 2011, č.j. 15570/ZP/2011 - Ns-2, oznámil krajský úřad zahájení řízení o námitkách proti návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území, přírodní památky Rybník Spáleníště podle ustanovení § 40 odst. 4 zákona o ochraně

přírody a v souladu s ustanovením § 47 odst. 1 a ustanovením § 36 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění.

Pro území přírodní památky Rybník Spáleníště byl kolektivem autorů firmy ŠINDLAR s.r.o.: Ing. J. F., Ing. J. Ř., Mgr. J. Z.I., provozovna Na Brně 372/2a, 500 06 Hradec Králové, v říjnu 2010, zpracován Návrh Plán péče o přírodní památku Rybník Spáleníště na období 15 let od schválení platnosti zřizovacího předpisu. Plán péče o přírodní památku Rybník Spáleníště pro období 2011 – 2026 byl v souladu s ustanovením § 38 odst. 4 zákona o ochraně přírody projednaný a schválený ke dni 4.10.2011. Námitkám žalobce proti návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území, přírodní památky Rybník Spáleníště, vymezené na parcele podle katastru nemovitostí č. 207/6 v k.ú. Spáleníště, tj. námitkám proti navrženému způsobu a plošnému vymezení ochrany území, prvoinstanční správní úřad nevyhověl rozhodnutím ze dne 26. 10. 2011, č.j. 15570/ZP/2011 – Ns – 6. O odvolání žalobce a dalších účastníků řízení, jím zastupovaných, rozhodl žalovaný shora uvedeným žalovaným rozhodnutím. V něm žalovaný shrnul jejich námitky následovně:

„Odvolatelé uvádějí své námitky v následujících bodech:

- 1. K tvrzení, že předmětem ochrany evropsky významné lokality Rybník Spáleníště je čolek velký odvolatelé konstatují, že ani AOPK ČR nedokládá výskyt čolka velkého žádným relevantním důkazem, pouze se opírá o sdělení CHKO Orlické hory, že v dané lokalitě kdysi někdo čolka spatřil. Navíc se uvádějí nepravdivé údaje o odbahnění rybníka, nasazení vysoké obsádky ryb a zkolmení břehů a zjevně se účelově mění počty chráněného živočicha. Z těchto neobjektivních údajů následně čerpají další odborníci a docházejí tak k mylným závěrům. Odvolatelé vznášejí otázku, zda může AOPK ČR, patrně s pocitem naprosté beztrestnosti v tomto směru, šířit nepravdivé a zkreslené údaje a poškozovat tak vlastníky dotčených nemovitostí?*
- 2. Odvolatelé pokládají otázku, jak je možné, že o záměru vyhlášení přírodní památky jsou vlastníci dotčených pozemků informováni dopisem, zatímco o zařazení těchto pozemků do soustavy NATURA 2000 stačí pouze vyvěsit informaci veřejnou vyhláškou na úřední desku, i když ve smyslu § 25 správního řádu nebyli účastníci řízení osobami, jimž se doručuje veřejnou vyhláškou (nebylo toto nesprávné doručování účelové)?*
- 3. Podle odůvodnění napadeného rozhodnutí byla AOPK ČR Krajským úřadem požádána o poskytnutí dat z nálezové databáze, a to za účelem „zjištění skutečného a úplného stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu), zejména s ohledem na zajištění písemného důkazu o výskytu čolka velkého v lokalitě budoucí přírodní památky“. K tomu odvolatelé konstatují, že i po sdělení AOPK ČR zaslaném Krajskému úřadu a citovaném v odůvodnění napadeného rozhodnutí právě důvodné pochybnosti nadále*

přetrvávají a nezbytným se jeví skutečné a nikoliv pouze formální přezkoumání skutečností uvedených již výše pod bodem 1.

- 4. Odvolatelé se dotazují, co znamená pojem „nynější nevyhovující stav rybníka“, který je použit ve výše zmíněném sdělení AOPK ČR (č.j. 06780/SDPK/2011/AOPK ze dne 7.9.2011)? V minulosti, když na rybníku chovalo JZD husy byl stav pro život údajně se zde vyskytujícího čolka velkého lepší? Podle názoru odvolatelů je současný ekologický stav rybníka nejlepší, jaký kdy byl, a přesto zde čolek velký nebyl nalezen (viz zpráva Číp, Janečková, 2010), což svědčí o tom, že AOPK ČR nevychází z objektivní reality.*
- 5. Podle názoru odvolatelů je v odůvodnění napadeného rozhodnutí uváděné konstatování AOPK ČR, že dosavadní nálezy čolka velkého nebyly nikým zpochybněny, možná svým způsobem pravdivé, ale ve spojení se skutečným děním ve vztahu k dotčeným pozemkům jej lze považovat za značně groteskní a zkreslující. Je zcela evidentní, že údajné dosavadní nálezy čolka nemohly být v minulosti zpochybněny, když vlastníci dotčených pozemků zde tohoto živočicha nikdy neviděli a ani jim nikdo neoznámil, že takový živočich se zde nalézá, resp. měl by se nalézat. Vlastníci pozemků nebyli informováni dopisem, tak jako nyní při vyhlásování přírodní památky, o tom, že jejich majetek je zařazen do soustavy NATURA 2000, a tudíž nemohli ani dříve nic zpochybňovat. Odvolatelé se ptají, zda nebyl již také tím porušen zákon?*
- 6. Odvolatelé se domnívají, že plán péče na období 2011 – 2026 zpracovaný pro území přírodní památky Rybník Spáleníště vycházel mimo jiné z nepravdivých údajů AOPK ČR o tom, že rybník byl necitlivě odbahněn, nasazena vysoká rybí obsádka, atd. – viz skutečnosti uváděné již výše pod bodem 1.*
- 7. S argumentací ohledně možného výskytu čolka velkého v dané lokalitě, použitou jak Krajským úřadem tak AOPK ČR nelze podle názoru odvolatelů souhlasit – viz již výše uvedené body 1. až 6. Úvahy, že i když nebyl v lokalitě potvrzen výskyt čolka velkého a při provedených kontrolách nebyl identifikován, ale byly zde nalezeny jiné druhy čolků a dalších obojživelníků, neznámá to, že se v dané lokalitě čolek velký nevyskytuje, je nutno považovat za zcela účelové a zavádějící. Odvolatelé uvádějí, že s takovouto logikou by bylo možno tvrdit, že se čolek velký vyskytuje na území České republiky prakticky všude, což by však dále mohlo vést k otázce, je-li pak vůbec nutná jeho ochrana?*
- 8. Odvolatelé zmiňují, že parcela č. 207/6 je v katastru nemovitostí uvedena jako vodní plocha (druh pozemku). Na jednání s vlastníky se Krajský úřad ztotožnil s konstatováním vlastníků, že parcela není jenom vodní plochou, ale zahrnuje v sobě i louky a lesní porost. Z této nesrovnalosti následně vznikají irelevantní dohady, zda je tedy možné na vodní ploše pást skot, sbírat houby a podobně. Odvolatelé se dotazují, proč Krajský úřad navrhuje zařadit do přírodní památky celou parcelu č. 207/6, když do soustavy NATURA 2000 bylo navrženo*

pouze zhruba poloviční území? Jak sám Krajský úřad uvádí, v budoucnu bude území vymezeno pouze souřadnicovými body, tudíž není nutné do přírodní památky navrhovat celou spornou parcelu č. 207/6. Odvolatelé poznamenávají, že čolkům, jejichž výskyt nebyl potvrzen (viz zpráva Číp, Janečková, 2010), by snad mohlo stačit území 1,7 ha soustavy NATURA 2000 a ne území s dvojnásobnou rozlohou.

- 9. Námitce obsahující návrh odvolatele nejen zrušit zařazení předmětné lokality do národního seznamu NATURA 2000, ale nevyhlašovat zde ani přírodní památku, Krajský úřad nevyhovuje, přičemž poměrně obsáhle rozebírá problematiku vztahu ochrany přírody a krajiny jako veřejného zájmu a možného omezení vlastnických práv. Odvolatelé namítají, že Krajský úřad však přitom zcela opomíjí absenci základního předpokladu k zamýšlené ochraně příslušné lokality, jímž je pro tuto lokalitu prokazatelná existence živočišného druhu, který zde má být chráněn. Odvolatelé dále namítají, že vyhlášení chráněného území jakéhokoliv stupně za takovýchto podmínek se jeví zcela nesmyslné, svévolné a nenaplňující smysl příslušných právních předpisů, neboť ve skutečnosti se pak nic neochraňuje. Bude-li tedy taková ochrana vyhlášena v lokalitě bez výskytu potencionálně chráněného živočišného druhu, bude nevyhnutelně také v rozporu se zákonem zcela nedůvodně a bez jakéhokoliv významu pro proklamovanou ochranu omezovat vlastnická práva majitelů příslušných pozemků. Odvolatelé podotýkají, že ani v případech, kdy již k nějakému nesprávnému kroku v tomto směru došlo, nelze lpět na neomylnosti a neměnnosti rozhodnutí orgánů ochrany přírody ať již jakéhokoliv stupně a musí být využito všech možností k nápravě a dosažení souladu s právními předpisy tak, aby právní stav odpovídal objektivní realitě a aby ochrana přírody byla v jeho rámci prováděna příslušnými orgány efektivně, a to zejména s reálnou možností dosáhnout očekávaného efektu, čímž nebude docházet k svévolnému a bezdůvodnému rušení vlastnických práv.*
- 10. Odvolatelé uvádějí, že v námitkách zmiňovaná možnost smluvní ochrany podle § 38 a 45c odst. 4 zákona byla stejně jako všechny ostatní podané námitky napadeným rozhodnutím zamítnuta s tím, že možnost uzavření smluvní ochrany byla vlastníkům pozemků dána prostřednictvím veřejné vyhlášky č.j. 5123/ZP/2008-Ha ze dne 27.3.2008, která byla vyvěšena na úřední desce Krajského úřadu a úřední desce Městského úřadu Dobruška, a že vlastníci pozemků o uzavření smluvní ochrany neprojevili v zákonem stanovené lhůtě zájem. K tomuto odvolatelé odkazují na již výše uvedené skutečnosti pod body 2. a 5. Navíc odvolatelé konstatují, že vlastníci dotčených pozemků nejsou a nebyli osobami neznámého pobytu, osobami, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, ani osobami, které nejsou známy, a proto jim měly být příslušné písemnosti zaslány obvyklým zákonem předpokládaným způsobem.“*

K nim žalovaný uvedl, že poslední záznam nálezu čolka velkého v předmětné lokalitě je v nálezové databázi ochrany přírody z roku 2001, a to jako nález desítek larev u hráze rybníka. Od té doby další záznam nálezu tohoto druhu v lokalitě není. Při průběžných kontrolách lokality po roce 2001 pracovníky AOPK ČR nebyl výskyt čolka velkého potvrzen. Rovněž při batrachologickém průzkumu (David Číp & Mgr. Alice Janečková 2010: Batrachologický průzkum CZ0523287 Rybník Spáleníště - ZO ČSOP JARO) provedeném v letech 2008 – 2010, nebyl tento druh v lokalitě nalezen. Z lokality rybníka Spáleníště jsou ale zaznamenány nálezy i dalších druhů obojživelníků, a to čolka horského a čolka obecného z roku 2001. Při výše uvedeném batrachologickém průzkumu provedeném v letech 2008 - 2010 byl zjištěn výskyt čolka obecného (*Lissotriton vulgaris*) - nižší desítky, čolka horského (*Mesotriton alpestris*) - jednotlivě, ropuchy obecné (*Bufo bufo*) - stovky, skokana hnědého (*Rana temporaria*) - min. desítky a skokana z komplexu vodních skokanů (*Pelophylax* sp.) - jednotlivě. Nálezy těchto druhů obojživelníků podle žalovaného svědčí o skutečnosti, že lokalita Rybníka Spáleníště je pro obojživelníky vhodným biotopem, a proto považuje za nutné, aby v předmětné lokalitě nalezené zvláště chráněné druhy obojživelníků podle vyhlášky ministerstva č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody, v platném znění, konkrétně silně ohrožené druhy čolek horský a čolek obecný a případně ohrožený druh ropucha obecná, byly doplněny jako předmět ochrany do návrhu nařízení Královéhradeckého kraje o zřízení přírodní památky Rybník Spáleníště.

Informace týkající se odbahnění rybníka považuje žalovaný za nedostatečně podložené, neboť v materiálech založených ve spise o tom není žádný doklad, který by provedení odbahnění přímo dokazoval. Z přiložené fotodokumentace rybníka lze však na tento zásah a na zásah do jeho břehů usuzovat. Ohledně otázky vysoké rybí obsádky vycházel prvoinstanční správní orgán ze skutečnosti, že rybník není součástí žádného revíru, nemá schválený manipulační řád, a proto veškeré činnosti spojené s chovem a lovem ryb jsou prováděny v rozporu s platnými předpisy. Proto žalovaný shledal za důležité řešit tuto otázku v nařízení Královéhradeckého kraje o zřízení přírodní památky Rybník Spáleníště. Zároveň konstatoval, že AOPK ČR ve sdělení ze dne 7. 9. 2011, č.j. 06780/SDPK/2011/AOPK, považuje evropsky významnou lokalitu Rybník Spáleníště sice za nevyhovující biotop z hlediska pokrytí všech životních potřeb předmětu ochrany čolka velkého, nicméně dodal, že jej lze cílenými managementovými zásahy optimalizovat i pro jeho populaci. O významu předmětné lokality přitom vypovídají nálezy i dalších zvláště chráněných druhů obojživelníků.

K zahájení procesu vyhlášení předmětné lokality přírodní památkou a k problematice s tím související (doručování písemností, možnost uzavřít smluvní ochranu), žalovaný uvedl, že tato problematika byla řešena v ustanovení § 45c odst. 1 a 2 zákona o ochraně přírody, v tehdy platném znění (v roce 2008), a že bylo postupováno v souladu se zákonem. Podle něho orgán ochrany přírody příslušný k vyhlášení zvláště chráněného území v kategorii uvedené pro danou evropsky významnou lokalitu v národním seznamu musel do 30 dnů ode dne oznámení o zařazení evropsky významné lokality do evropského seznamu ve Sbírce zákonů (§ 45a odst. 4 zákona), pokud nešlo o lokality, jež jsou součástí již vyhlášených zvláště

chráněných území, upozornit vlastníky pozemků v těchto lokalitách prostřednictvím orgánů obce, zpravidla formou veřejné vyhlášky, že jejich ochrana na dotčeném pozemku v případě, že to § 39 připouští, může být zajištěná smluvně. Podle § 45c odst. 2 zákona o ochraně přírody (v tehdy platném znění), pokud vlastník ve lhůtě 60 dnů ode dne doručení upozornění podle odst. 1 neučiní žádný písemný úkon směřující k uzavření smlouvy, nebo na základě tohoto úkonu nedojde ve lhůtě jednoho roku k uzavření smlouvy podle § 39 zákona, bude evropsky významná lokalita vyhlášena jako zvláště chráněné území v kategorii ochrany stanovené národním seznamem, a to postupem stanoveným tímto zákonem pro vyhlášení zvláště chráněného území příslušné kategorie. Ministerstvo v souladu s § 45a odst. 4 zákona o ochraně přírody (v tehdy platném znění) oznámilo lokality, které byly zařazeny do evropského seznamu ve Sbírce zákonů ve sdělení č. 81/2008 Sb. ze dne 22. 2. 2008 o evropsky významných lokalitách, které byly zařazeny do evropského seznamu. Mezi těmito lokalitami je zařazena také evropsky významná lokalita CZ0523287 Rybník Spáleníště. Na úřední desce Krajského úřadu Královéhradeckého kraje a úřední desce Městského úřadu Dobruška byla vyvěšena veřejná vyhláška ze dne 27. 3. 2008, č.j. 5123/ZP/2008-Ha, upozorňující vlastníky pozemků podle § 45c odst. 1 zákona o ochraně přírody (v tehdy platném znění) na možnost smluvní ochrany evropsky významné lokality Rybník Spáleníště. Podle § 25 odst. 1 správního řádu se osobám neznámého pobytu nebo sídla a osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, jakož i osobám, které nejsou známy, a v dalších případech, které stanoví zákon, doručuje veřejnou vyhláškou. Ustanovení § 45c odst. 1 zákona o ochraně přírody (v tehdy platném znění) stanovovalo doručování formou veřejné vyhlášky a písemnosti byly tedy doručovány v souladu s § 25 odst. 1 správního řádu i s § 45 c odst. 1 zákona o ochraně přírody (v tehdy platném znění).

Podle § 25 odst. 2 správního řádu se doručení veřejnou vyhláškou provede tak, že se písemnost, popřípadě oznámení o možnosti převzít písemnost, vyvěsí na úřední desce správního orgánu, který písemnost doručuje; na písemnosti se vyznačí den vyvěšení. Písemnost nebo oznámení se zveřejní též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Patnáctým dnem po vyvěšení se písemnost považuje za doručenou, byla-li v této lhůtě splněna i povinnost podle věty druhé. Na základě toho žalovaný konstatoval, že při doručování písemnosti ze dne 27. 3. 2008, č.j. 5123/ZP/2008-Ha, bylo postupováno v souladu se správním řádem, takže informování vlastníků dotčených nemovitostí a doručování písemností proběhlo v souladu s právními předpisy.

K námitce, proč Krajský úřad Královéhradeckého kraje navrhuje zařadit do přírodní památky celou parcelu č. 207/6 v k. ú. Spáleníště, když území Evropsky významné lokality Rybník Spáleníště je zhruba poloviční, žalovaný uvedl, že poz. parcela č. 207/6 v k. ú. Spáleníště o výměře 32. 123 m² je sice v katastru nemovitostí vedena jako druh pozemku vodní plocha, způsob využití rybník, ovšem ve skutečnosti zahrnuje vodní plochu s litorálním pásmem a přiléhajícím okolím. Protože obojživelníci nejsou svým životním cyklem vázáni pouze na vodní prostředí, ale také na okolní prostředí, ztotožnil se s názorem Krajského úřadu Královéhradeckého kraje a považuje území navržené do přírodní památky za optimální.

K požadavku žalobce a dalších odvolatelů nevyhlašovat přírodní památku, žalovaný uvedl, že nařízením vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit a jehož součástí je i evropsky významná lokalita Rybník Spáleníště CZ0523287, je ve smyslu § 45a odst. 2 písm. c) zákona pro evropsky významnou lokalitu Rybník Spáleníště navržena ochrana v kategorii přírodní památka. Vyhlášení přírodní památky Rybník Spáleníště naplní nařízení vlády č. 132/2005 Sb. Území navrhované přírodní památky Rybník Spáleníště lze považovat za vhodný biotop pro čolka velkého i další zde se vyskytující zvláště chráněné druhy obojživelníků, a to především pro čolka horského, čolka obecného a ropuchu obecnou. O cennosti předmětné lokality svědčí mimo výskyt zvláště chráněných druhů obojživelníků také výskyt dalších zvláště chráněných druhů živočichů (užovka obojková) a rostlin (upolín nejvyšší).

Krajský soud k tomu uvádí, že v přezkoumávané věci nebylo vyhověno námitkám proti návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území, přírodní památky Rybník Spáleníště na parc. č. 207/6 v kat. území Spáleníště, tj. námitkám proti Krajským úřadem Královéhradeckého kraje navrženému způsobu a plošnému vymezení ochrany území, které podal žalobce spolu s dalšími vlastníky dotčených pozemků. Z výše uvedeného je zřejmé, že základem odvolacích a následně žalobních námitek je v podstatě tvrzení, že v dané lokalitě se čolek velký nenachází, takže je nelogické, aby mu byla vůbec poskytována ochrana cestou jejího vyhlášení za přírodní památku.

Nikdo jistě nezpochybňuje povinnosti vlastníků pozemků, a nečinil tak ani žalobce, přispívat k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a snahu vytvořit v souladu s právem Evropských společenství v České republice soustavu Natura 2000. To vše ovšem za předpokladu a na základě řádně zjištěného skutkového stavu, jakož i tomu odpovídajícími právními prostředky.

Ze správního spisu je jednoznačně zřejmé, že veškeré postupy směřující k vyhlášení zvláště chráněného území v kategorii přírodní památka byly v daném případě spojeny právě a pouze s ochranou čolka velkého. Tato skutečnost plyne především z nařízení vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit, mezi něž patří i lokalita CZ0523287 – Rybník Spáleníště s navrhovanou kategorií ochrany PP – přírodní památka. Z naturových biotypů je v něm však uveden pouze čolek velký, jinak žádný další živočišný druh (obojživelník) ani rostlina. Právě jenom v tomto rozsahu, tedy ohledně čolka velkého, se ubírala aktivita Krajského úřadu Královéhradeckého kraje při zajišťování ochrany dané lokality, pouze v tomto směru byli dotčení vlastníci pozemků upozorněni na možnost její smluvní ochrany (viz vyhláška Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 27. 3. 2008, zn. 5123/ZP/2008-Ha). Rovněž cílem ochrany „Návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území přírodní památka Rybník Spáleníště“ byla podpora a stabilizace populace evropsky významného a silně ohroženého živočišného druhu – čolka velkého. Tato otázka byla předmětem projednání záměru na vyhlášení přírodní památky Rybník Spáleníště s orgány státní správy dotčenými podle zvláštních právních předpisů, jakož i dalších úkonů v úrovni Krajského úřadu

Královéhradeckého kraje, směřujících k vyhlášení zvláště chráněného území, završených jeho rozhodnutím ze dne 26. 10. 2011, č.j. 15570/ZP/2011-Ns-6, jímž bylo rozhodnuto o námitkách proti návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území, přírodní památky Rybník Spáleníště podle § 40 zákona o ochraně přírody.

Krajský soud má za samozřejmé, že má-li se již nějaký živočišný druh chránit a za tím účelem mají být naopak určité osobě stanoveny povinnosti ústavního rozměru (zásah do vlastnických práv, omezení práva na podnikání), musí se především prokázat smysl takové ochrany. Ten by nepochybně nebyl dán, pokud by se v chráněné lokalitě chráněný živočich nenacházel. A tak je tomu zřejmě i v přezkoumávané věci, jak plyne z odůvodnění žalovaného rozhodnutí. Vždyť po dobu 10 let již nebyl v dané lokalitě čolek velký vůbec zjištěn. Podle údajů obsažených ve správním spisu totiž byly zjištěny poslední fragmenty života čolka velkého (larvy) v daném místě v roce 2001 a od té doby již nikdo jeho výskyt v dané lokalitě nezaznamenal. A to vzdor tomu, že cílený a opakovaný průzkum v tomto směru prováděla nejen AOPK ČR, ale i CHKO Orlické hory (viz zejména část odůvodnění žalovaného rozhodnutí na straně sedmé). Za této situace ale nezbývá, než konstatovat, že rozhodnutí žalovaného je založeno na zjištěních, která ztratila svoji aktuálnost, možno říci, že pouze na dohaděch a spekulacích. Aby tomu tak nebylo, byl zřejmě na místě rozsáhlejší a dlouhodobější monitoring dané lokality, tak jak se o něm žalovaný zmiňuje na straně třetí dole žalovaného rozhodnutí, byť v souvislosti s možným vyškrtnutím lokality Rybník Spáleníště z evropského seznamu.

S ohledem na shora uvedené proto krajský soud uzavřel, že se žalovaný s námitkou žalobce o nepřípadnosti dané ochrany, a to s ohledem na skutečnost, že se čolek velký v dané lokalitě nenachází, řádným způsobem, tedy v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu, nevypořádal. V důsledku toho je ovšem žalované rozhodnutí v tomto směru pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelné. Pokud pak žalovaný poukazoval na to, že jsou v dané lokalitě i jiné silně ohrožené živočišné druhy, které zasluhují ochrany, čímž se zřejmě snažil ještě více odůvodnit nezbytnost právních důsledků napadeného rozhodnutí, dlužno konstatovat, že tyto další živočišné druhy nebyly předmětem řízení před prvoinstančním správním orgánem. Brát je za důkazy odůvodňující přijaté rozhodnutí je proto zcela nepřípadné a v rozporu se zásadou dvouinstančnosti správního řízení. Navíc bez toho, aniž by bylo účastníkům řízení umožněno se k nim vyjádřit (viz § 36 odst. 3 a § 90 odst. 1 písm. c/ správního řádu). Ve způsobu upozornění vlastníků dotčených pozemků o jejich zařazení do evropsky významných lokalit v národním seznamu neshledal krajský soud pochybení, jež by se mohla práv žalobce dotknout.

Krajský soud proto musel pro výše uvedené vady mající za následek nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.) žalované rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Právním názorem, který vyslovil krajský soud v tomto zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

Žalobce byl ve věci úspěšný, když jím žalované rozhodnutí bylo zrušeno, a proto má právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s.ř.s.). Jeho důvodně vynaložené náklady soudního řízení spočívaly v náhradě soudního poplatku ve výši 3.000,--Kč, když práva na náhradu dalších nákladů řízení se výslovně vzdal (viz ii. výrok tohoto rozsudku).

Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s.ř.s. právo na náhradu jen těch nákladů, které by jí vznikly v souvislosti s plněním povinností, které jí soud uložil. Žádné takové náklady osobě zúčastněné na řízení nevznikly (viz výrok III. tohoto rozsudku).

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 24. září 2013

JUDr. Jan Rutsch, v. r.
předseda senátu